

بررسی تأثیر ویژگی‌های حسابرس مستقل و کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

فرشته مریدی^{۱*}، داریوش جمشیدی^۲

چکیده	اطلاعات مقاله
هدف این پژوهش بررسی تأثیر ویژگی‌های حسابرس مستقل و کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. این پژوهش از نوع مطالعه کتابخانه‌ای و تحلیلی-علی بوده و مبتنی بر تحلیل داده‌های تابلویی (پانل دیتا) است. جامعه آماری شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران به این منظور ۱۰۵ شرکت طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شد. در این پژوهش، داده‌ها از نرم‌افزار ره‌آورد نوین استخراج و توسط نرم‌افزار اکسل تلخیص، طبقه‌بندی شده و متغیرها محاسبه و در نهایت، از راه نرم‌افزار Eviews با استفاده از مدل رگرسیون چندمتغیره به روش داده‌های ترکیبی در سطح اطمینان ۰/۹۵ فرضیه‌ها مورد آزمون قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون فرضیه‌های پژوهش از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره پانلی انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که ویژگی حسابرس مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. حق الزحمه موسسه حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. تخصص حسابرس در صنعت بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. اندازه موسسه حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. استقلال کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد. تخصص مالی کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.	نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۰۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۲۸
ویژگی حسابرس مستقل، گزارش حسابرسی، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران	کلیدواژه‌ها

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس

ایمیل: fereshte.moridi80@gmail.com

* نویسنده مسئول: فرشته مریدی

۱. گروه حسابداری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران (نویسنده مسئول)

۲. گروه مدیریت، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

مقدمه

جهانی شدن با توسعه و پویایی بازار و درعین حال افزایش بی ثباتی و شک و تردید در سطح شرکت های بزرگ همراه بوده است. همچنین، رسوایی های مالی اخیر در سطح جهان نگرانی هایی را در رابط با قابلیت اتکای صورت های مالی ایجاد کرده است. این رسوایی ها و پیامدهای پس از آن دلیل اصلی برای توجه بیش تر به گزارشگری مالی است (زوریگات و کاسیم^۱، ۲۰۲۱).

سود حسابداری و اجزای آن از جمله اطلاعاتی بشمار می رود که در هنگام تصمیم گیری توسط افراد در نظر گرفته می شود. تحلیل گران مالی، مدیران و سرمایه گذاران در سالهای اخیر به گزارش سودآوری شرکت ها توجه زیادی داشته اند. همچنین، در طول سه دهه اخیر، بحث کیفیت سود مورد توجه خاص پژوهشگران قرار گرفته و تلاش بر این بوده است که با دست یافتن به یک روش منطقی و معتبر، کیفیت سود مورد ارزیابی قرار گرفته و عوامل تأثیرگذار بر آن شناسایی شود (زارعی، ۱۳۹۹).

افزون بر این، فشار بحران های مالی بر بسیاری از کشورهای جهان در سال های اخیر تقاضا برای حسابرسی باکیفیت بالا را افزایش داده است به دلیل رسوایی های اخیر مالی شرکت هایی از قبیل ورد کام و انرون در ایالات متحده و بحران های مالی اروپا همچون پارمالات در ایتالیا کیفیت و قابلیت اتکای صورت های مالی و حرفه ای حسابرسی در مظان سوءظن و اتهام واقع شده است (زارعی و قاسمی، ۱۳۹۵). به طور کلی هدف حسابرسان، حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفات و اشتباهات بااهمیت موجود در صورت های مالی است و در این میان انگیزه های مدیران در جهت اعمال منافع شخصی در کیفیت سود، مانع از رسیدن حسابرسان به اهداف خود می شوند. کیفیت سود که تعیین کننده عملکرد حسابرسی است تابع عوامل متعددی از قبیل توانایی های حسابرسان (شامل دانش، تجربه، قدرت تطبیق و کارایی فنی) و اجرای حرفه ای (شامل استقلال، عینیت، مراقبت حرفه ای، تضاد منافع و قضاوت) است (نونهال و همکاران، ۱۳۹۲). جدایی مالکیت از کنترل، امروزه یکی از ویژگی های مهم سازمان های پیشرفت به حساب می آید که همین امر باعث شده است تا نظارت بر عملیات و فرآیند واحدهای اقتصادی از اهمیت خاصی برخوردار شوند. یکی از روش های نظارتی و کنترلی که پس از رسوایی های مالی شرکت های بزرگ دنیا مورد توجه نهادهای قانون گذار در کشورهای توسعه یافته و بین المللی قرار گرفته است، استقرار نظام راهبری شرکتی در واحدهای تجاری است. یکی از مکانیزم های اساسی این نظام تشکیل کمیته حسابرسی است. نقش کمیته حسابرسی در گزارشگری مالی توجه تدوین کنندگان مقررات را به طور فزاینده ای به خود جلب کرده است (زارعی و راسمی، ۱۳۹۵). به طوریکه کارمانو و وافیز^۲ (۲۰۱۵) معتقدند، کمیته حسابرسی یکی از عناصر اصلی تصمیم گیری در واحدهای تجاری بوده که این امر افزون بر این، که اعتماد سهامداران را به دنبال دارد، ممکن است موجب بهبود فرآیند و کیفیت گزارشگری مالی نیز شود؛ اما ایفای نقش کمیته حسابرسی به نحوه مطلوب مستلزم ترکیبی مناسب از ویژگی هایی است که اعضای این کمیته باید از آن ها برخوردار باشد. (فخاری و همکاران، ۱۳۹۷). به طوریکه ابوت و همکاران (۲۰۱۴) بیان می کنند تنوع در ترکیب کمیته حسابرسی به لحاظ داشتن تجربی مالی و غیرمالی متفاوت، منجر به افزایش کارایی این کمیته می شود. بنابراین، انتظار می رود شناخت ویژگی های کمیته حسابرسی از قبیل استقلال و اندازه، میزان تخصص مالی حسابداری و دوره تصدی اعضا کمیته حسابرسی در طی سال باعث ارائه مطلوب تر صورت های مالی شده و همچنین، ممکن است عملکرد شرکت را بهبود بخشد. کوهن و همکاران (۲۰۱۳) معتقدند، تخصص کمیته حسابرسی عاملی برای افزایش اثربخشی این کمیته بوده و کیفیت و دقت اطلاعات مالی را بهبود می بخشد.

فرضیه اصلی

۱. ویژگی حسابرسان مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.
۲. حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

^۱. Zorigat and kasim

^۲. Karmano and vafiz

فرضیه‌های فرعی

۱. حق الزحمه موسسه حسابرسان بر گزارش حسابرسان در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.
۲. تخصص حسابرسان در صنعت بر گزارش حسابرسان در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.
۳. اندازه موسسه حسابرسان بر گزارش حسابرسان در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.
۴. استقلال کمیته حسابرسان بر گزارش حسابرسان در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.
۵. تخصص مالی کمیته حسابرسان بر گزارش حسابرسان در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، پژوهشی کاربردی بشمار می‌رود زیرا در شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران مورد استفاده قرار خواهد گرفت. پژوهش حاضر بر حسب داده گذشته نگر و داده واقعی است زیرا از داده‌های سال‌های گذشته شرکت‌ها استفاده می‌شود. پژوهش‌های علمی را بر اساس ماهیت و روش انجام پژوهش و چگونگی جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز می‌توان به مواردی همچون پژوهش‌های تاریخی، توصیفی، تجربی، علی تقسیم کرد. این پژوهش از نظر ماهیت و روش در دسته پژوهش‌های توصیفی از نوع همبستگی قرار می‌گیرد. زیرا رابطه متغیرها سنجیده می‌شود.

در انجام این پژوهش، از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است که در ادامه به تفصیل تشریح می‌شود. پس از گردآوری اطلاعات، نخستین گام محاسبه آماره‌های توصیفی از متغیرهای مورد استفاده می‌باشد. این آماره‌ها شامل میانگین، میانه، انحراف استاندارد و سایر اطلاعات مورد استفاده است. پس از بررسی آماره‌های توصیفی، فرضیه‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آمار استنباطی که در ادامه به این روش‌ها اشاره می‌شود، مورد آزمون قرار می‌گیرند. همچنین، برای آماده‌سازی متغیرهای لازم جهت استفاده در مدل‌های مربوط به آزمون فرضیه‌ها، از نرم‌افزار صفحه گسترده (اکسل) استفاده شده است. ابتدا اطلاعات گردآوری شده در صفحات کاری ایجاد شده در محیط این نرم‌افزار وارد گردید و سپس محاسبه‌های لازم برای دستیابی به متغیرهای این پژوهش انجام شد. پس از محاسبه کلیه متغیرهای لازم جهت استفاده در مدل‌های این پژوهش، این متغیرها در صفحات کاری واحدی ترکیب شدند تا به طور الکترونیکی به نرم‌افزار مورد استفاده در تجزیه و تحلیل نهایی منتقل شوند. در این پژوهش جهت انجام تحلیل‌های نهایی، از نسخه ۶ نرم‌افزار Eviews و نسخه ۲۲ نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. از میان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بر اساس محدودیت‌هایی که روش پژوهش ایجاد می‌کرد شرکت‌هایی که در سال‌های اخیر (از سال ۱۳۹۳ به ۱۴۰۲) در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده‌اند مثل بانک‌ها، بیمه‌ها، موسسات مالی و اعتباری، و... از جامعه آماری حذف شدند و در نهایت، ۱۰۵ شرکت به عنوان نمونه انتخاب شدند که همه شرایط مندرج در شرایط نمونه‌گیری را دارا بودند.

یافته‌های پژوهش

برخی از مفاهیم آمار توصیفی متغیرها، شامل میانگین، میانه، کمینه مشاهدات، بیشینه مشاهدات و انحراف معیار ارائه شده است. اصلی‌ترین شاخص مرکزی میانگین است که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخصی خوب برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست. برای مثال، با توجه به جدول مقدار میانگین برای متغیر گزارش حسابرسان برابر با ۴,۲۷۷ می‌باشد که نشان می‌دهد بیش‌تر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. میانه یکی دیگر از شاخص‌های مرکزی است که وضعیت جامعه را نشان می‌دهد. همانطور که در جدول مشاهده می‌شود میانه متغیر گزارش حسابرسان برابر با ۴,۲۹۰ می‌باشد که

نشان‌دهنده این است که نیمی از داده‌ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیش‌تر از این مقدار هستند. انحراف معیار یکی از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی است و معیاری است برای میزان پراکندگی مشاهدات از میانگین است. مقدار این پارامتر برای متغیر حق الزحمه موسسه حسابرسی برابر با ۰,۷۸۲ است.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

جدول ۱.

متغیرها	نماد	تعداد	میانگین	میان	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
گزارش حسابرسی	ART	۹۳۰	۴,۲۷۷	۴,۲۹۰	۰,۳۶۵	۲,۹۴۰	۵,۱۰۰
حق الزحمه موسسه حسابرسی	AFEE	۹۳۰	۷,۰۸۹	۷	۰,۷۸۲	۴,۷۹۰	۹,۳۵۰
تخصص حسابرسان در صنعت	INDSPEP	۹۳۰	۰,۳۵۵	۰,۰۰۰	۰,۴۷۹	۰,۰۰۰	۱
اندازه موسسه حسابرسی	BIG	۹۳۰	۰,۱۴۱	۰,۰۰۰	۰,۳۴۸	۰,۰۰۰	۱
استقلال کمیته حسابرسی	INDCOM	۹۳۰	۰,۵۵۷	۱	۰,۴۷۹	۰,۰۰۰	۱
تخصص مالی کمیته حسابرسی	SEPCOM	۹۳۰	۰,۵۸۳	۱	۰,۴۹۳	۰,۰۰۰	۱
اندازه شرکت	Size	۹۳۰	۱۴,۹۹۷	۱۴,۷۷۰	۱,۶۸۵	۱۱,۱۲۰	۲۱,۳۶۰
اهرم مالی	Lev	۹۳۰	۰,۵۲۸	۰,۵۱۵	۰,۴۲۴	۰,۰۳۰	۱,۹۹۰
رشد فروش	Sale Growth	۹۳۰	۰,۳۸۵	۰,۳۲۰	۰,۵۲۳	-۰,۹۳۰	۳,۷۹۰

آزمون فرضیات

در این قسمت به بررسی آزمون فرضیات پژوهش با استفاده از نرم افزار Eviews و SPSS پرداخته می‌شود.

فرضیه فرعی نخست: حق الزحمه موسسه حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

به‌منظور آزمون این فرضیه از نتایج تخمین مدل ارائه شده در جدول (۲) بهره گرفته شده است. بر طبق نتایج معناداری مدل رگرسیونی به‌وسیله آزمون F بررسی شده و چون سطح معناداری آماره F برابر ۰,۰۰۰ از ۰,۰۵ کمتر می‌باشد، بنابراین، رگرسیون معنادار بوده و بین متغیرهای مستقل و وابسته رابطه خطی وجود دارد می‌باشد. همچنین، بر طبق نتایج جدول مشاهده می‌شود، مقدار ضریب تعیین برابر با ۰,۴۸۵ می‌باشد، بدین معنی که متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل، ۴۶ درصد از تغییرات در متغیر وابسته را توضیح می‌دهند.

بر اساس نتایج آرایه شده در جدول (۴-۱۲) سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر حق الزحمه موسسه حسابرسی کوچک‌تر از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۶) و ضریب آن مثبت و معنی دار می‌باشد (۰,۰۱۴) بنابراین، می‌توان گفت بین حق الزحمه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه‌ای مستقیم و معنی دار وجود دارد و فرضیه فرعی نخست در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

جدول ۲. خروجی آزمون f و نتایج فرضیه فرعی نخست

$$ART_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 AFEE_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 Salegrowth_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر	نماد	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	t آماره	احتمال
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	C	۳,۸۹۹	۰,۴۶	۸۳,۸۵۱	۰,۰۰۰
حق الزحمه موسسه حسابرسی	AFEE	۰,۰۱۴	۰,۰۰۵	۲,۷۵۶	۰,۰۰۶
اندازه شرکت	Size	۰,۰۱۹	۰,۰۰۲	۷,۵۸۴	۰,۰۰۰
اهرم مالی	Lev	-۰,۰۴۷	۰,۰۱۵	-۳,۰۳۸	۰,۰۰۲
رشد فروش	Sale Growth	۰,۰۰۸	۰,۰۰۵	۱,۶۵۳	۰,۱۰۲
ضریب تعیین			۰,۶۰۲		
ضریب تعیین تعدیل شده			۰,۶۰۰		
F آماره			۱۴,۲۴۳		
احتمال			۰,۰۰۰		

جدول ۳. خروجی آزمون f و نتایج فرضیه فرعی دوم

$$CEO\ power_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 IAF_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_5 Salegrowth_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر	نماد	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	t آماره	احتمال
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	C	۳,۹۶۱	۰,۰۳۹	۱۰۰,۷۳	۰,۰۰۰
کیفیت حسابرسی داخلی	IAF	۰,۰۱۹	۰,۰۰۲	۷,۵۸۱	۰,۰۰۰
اندازه شرکت	Size	۰,۰۲۲	۰,۰۰۲	۹,۳۲۱	۰,۰۰۰
اهرم مالی	Lev	-۰,۰۵۸	۰,۰۱۷	-۳,۴۱۵	۰,۰۰۰
رشد فروش	Sale Growth	۰,۰۰۸	۰,۰۰۵	۱,۱۷۲	۰,۰۸۴
ضریب تعیین			۰,۴۸۵		
ضریب تعیین تعدیل شده			۰,۴۲۵		
F آماره			۱۷,۳۲۱		
احتمال			۰,۰۰۰		

جدول ۴. خروجی آزمون f و نتایج فرضیه فرعی سوم

$$ART_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BIG_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 Salegrowth_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر	نماد	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	t آماره	احتمال
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	C	۳,۹۲۸	۰,۰۴۸	۸۱,۲۰۱	0.000
اندازه موسسه حسابرسی	BIG	۰,۰۴۱	۰,۰۱۰۷	۳,۹۰۲	0.000
اندازه شرکت	Size	۰,۰۲۵	۰,۰۰۳	۷,۹۵۴	0.000
اهرم مالی	Lev	-۰,۰۷۸	۰,۰۱۴	-۵,۵۳۰	0.۰۰۰
رشد فروش	Sale Growth	۰,۰۰۶	۰,۰۰۵	۱,۳۷۷	0.۱۶۸
ضریب تعیین			۰,۳۹۱		

ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۳۲۴
آماره F	۱۹,۳۲۱
احتمال	۰,۰۰۰۰

جدول ۵. خروجی آزمون f و نتایج فرضیه فرعی چهارم

$$ART_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 INDCOM_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 Salegrowth_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر	نماد	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	t آماره	احتمال
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	C	۳,۹۲۴	۰,۰۴۸	۸۰,۳۳۹	0.000
استقلال کمیته حسابرسی	INDCOM	۰,۰۵۲	۰,۰۱۱	۴,۵۰۶	0.000
اندازه شرکت	Size	۰,۰۲۵	۰,۰۰۳	۷,۸۲۲	0.000
اهرم مالی	Lev	-۰,۰۶۶	۰,۰۱۵	-۴,۳۸۵	0.۰۰۰
رشد فروش	Sale Growth	۰,۰۰۶	۰,۰۰۵	۱,۳۴۷	0.۱۷۸
ضریب تعیین			۰,۴۵۲		
ضریب تعیین تعدیل شده			۰,۴۱۲		
آماره F			۲۲,۰۳۲		
احتمال			۰,۰۰۰۰		

جدول ۶. خروجی آزمون f و نتایج فرضیه فرعی پنجم

$$ART_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SEPCOM_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 Salegrowth_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر	نماد	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	t آماره	احتمال
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	C	۳,۹۲۵	۰,۰۴۷	۸۲,۵۲۱	0.000
تخصص مالی کمیته حسابرسی	SEPCOM	۰,۰۲۵	۰,۰۰۳	۷,۸۲۳	0.000
اندازه شرکت	Size	۰,۰۲۶	۰,۰۰۳	۸,۴۴۲	0.000
اهرم مالی	Lev	-۰,۱۰۰	۰,۰۱۲	-۸,۳۳۲	0.۰۰۰
رشد فروش	Sale Growth	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۱,۰۹۱	0.۲۷۵
ضریب تعیین			۰,۵۴۲		
ضریب تعیین تعدیل شده			۰,۵۱۲		
آماره F			۲۷,۹۱۴		
احتمال			۰,۰۰۰۰		

بحث و نتیجه گیری

نتایج فرضیه اصلی نخست:

فرضیه اصلی نخست: ویژگی حسابرس مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

با توجه به نتایج جدول ۲ مشخص شد بین حق الزحمه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه‌ای مستقیم و معنی دار وجود دارد و با توجه به نتایج جدول ۳ مشخص شد بین اندازه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه‌ای مستقیم و معنی دار وجود دارد.

و همچنین، با توجه به نتایج جدول ۴ مشخص شد بین اندازه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد لذا، می‌توان نتیجه گرفت ویژگی حسابرس مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد و فرضیه اصلی نخست اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود.

نتایج فرضیه اصلی دوم:

فرضیه اصلی دوم: حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.

با توجه به نتایج جدول ۵ مشخص شد بین استقلال کمیته حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و همچنین، با توجه به نتایج جدول ۶ مشخص شد بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد لذا می‌توان نتیجه گرفت حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد و فرضیه اصلی دوم اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود.

نتیجه گیری

فرضیه اصلی نخست: ویژگی حسابرس مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.

با توجه به نتایج مشخص شد بین حق الزحمه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و با توجه به نتایج مشخص شد بین اندازه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی دار وجود دارد و همچنین، با توجه به نتایج جدول مشخص شد بین اندازه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد لذا، می‌توان نتیجه گرفت ویژگی حسابرس مستقل بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد و فرضیه اصلی نخست اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود.

نتایج پژوهش نشان داد که گزارش حسابرسی به عوامل متعددی به‌ویژه استقلال حسابرس بستگی دارد. لذا، کاهش استقلال حسابرس به طور مستقیم بر کیفیت فرآیند حسابرسی و اظهارنظر وی تأثیر مستقیم می‌گذارد. به همین دلیل، مجامع حرفه‌ای توجه جدی به آفت‌های استقلال دارند. برای استقلال نیز دو بعد در نظر گرفته‌اند. بعد ظاهری که استقلال ظاهری نام داشته، متکی بر پرهیز از حالت‌هایی می‌باشد که باعث شک و تردید یک فرد منطقی و آگاه از تمام شرایط و حالت‌ها نسبت به بی طرفی حسابرس می‌شود. بعد باطنی یا فکری که به خود حسابرس بستگی داشته و قابل اندازه‌گیری یا مشاهده مستقیم نیست. اگر حسابرس از صاحبکار مستقل نباشد، نظرش چیزی به اعتبار صورت‌های مالی نمی‌افزاید. در واقع بدون استقلال، حسابرسی کاری بی‌معنا می‌باشد. هدف استقلال حسابرسی پشتیبانی از اتکاء سرمایه‌گذاران و دیگر استفاده‌کنندگان بر فرآیند گزارشگری مالی و افزایش کارایی بازار سرمایه می‌باشد، زیرا وقتی استفاده‌کنندگان براساس اطلاعات صحیح تصمیم‌گیری کنند، دارایی خود را در جای مناسبی سرمایه‌گذاری خواهند کرد و به این ترتیب از تخصیص غیربهینه منابع جلوگیری خواهد شد نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط زیرک و ورحیمیان (۱۴۰۲) قربانی و همکاران (۱۳۹۸) جابری و شهری (۱۳۹۷) وجوده ها و عقلم (۲۰۲۴) همخوانی دارد.

فرضیه اصلی دوم: حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

با توجه به نتایج مشخص شد بین استقلال کمیته حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد لذا می‌توان نتیجه گرفت حق کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد و فرضیه اصلی دوم اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود. نتایج پژوهش نشان داد که امروزه در شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام نقش اصلی کمیته‌های حسابرسی شامل نظارت و نگرش بر فرایند گزارشگری مالی شرکت‌ها در نظر گرفته می‌شود و با وجود اینکه این کمیته‌ها قابل اتکاترین حفاظت‌ها را از منافع عمومی انجام می‌دهند، اما انجام مطالعات پیشین که هم تنوع بسیار زیادی را در تخصص و مهارت اعضای کمیته‌های حسابرسی نشان داده و هم فقدان تجربه و تخصص مالی لازم بسیاری از اعضای کمیته‌ها را نشان داده است. بنابراین، موجب کاهش اطمینان می‌شود و به این دلیل تقاضای بالای کیفیت سود برای اهداف تقویت بازده غیرعادی سهام و حجم معاملات ضروری می‌باشد خواسته‌ها و تمایلات گزارشگری مالی، از نیازها و خواسته‌های اطلاعاتی استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی تعمیم می‌پذیرد و از آن جا که ایجاد و به‌کارگیری کمیته‌های حسابرسی در کشورهای گوناگون در جلوگیری از وقوع اعمال خلاف قانون و اخلاق می‌باشد و برای، بهبود فرایند به موقع بودن گزارش حسابرسی و ارائه اطلاعات و گزارش‌های مالی شفاف و قابل اتکا موثر می‌باشد، بنابراین، وجود کمیته‌هایی که حسابرسی در واحدهای اقتصادی را انجام می‌دهند، موجب رونق فرایند گزارشگری مالی و شفافیت و نیز قابل اتکا بودن اطلاعات مالی کارساز و نیز اطمینان سهامداران و صاحبان کسب و کار می‌شود. بنابراین، کمیته‌های حسابرسی اثربخش نقش اصلی در پر کردن خلأ اعتباردهی را به عهده دارند. هدف این مطالعه تعیین تأثیر ویژگی‌های حسابرس مستقل و کمیته حسابرسی در به‌موقع بودن گزارش حسابرسی می‌باشد. کمیته‌های حسابرسی یک مکانیزم مهم در حاکمیت شرکتی و اثربخشی عملکرد حسابرسی داخلی را تضمین می‌کند. حسابرسی با نقشی بسیار مهم در یکپارچگی گزارشگریهای مالی که توسط عملیات کارساز بر بازار سرمایه مورد استفاده قرار می‌گیرد را به عهده دارد به‌طوری که انجام حسابرسی با کیفیت بسیار بالا موجب افزایش سطح اعتماد عمومی و ایجاد اطمینان دست‌اندرکاران و سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های خود و همچنین، موجب اعتماد به نفس در یکپارچگی صورت‌های مالی می‌شود. نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط صالحی و ایمانی (۱۴۰۰)، صادقی (۱۳۹۹)، موسی زاده و شمس الدینی (۱۳۹۸)، جوده‌ها و عقلب (۲۰۲۴) و بات‌واش و همکاران (۲۰۱۹) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی نخست: حق الزحمه موسسه حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

بر اساس نتایج آرایه شده سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر حق الزحمه موسسه حسابرسی کوچک‌تر از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۶) و ضریب آن مثبت و معنی دار می‌باشد (۰,۰۱۴) بنابراین، می‌توان گفت بین حق الزحمه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی نخست در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

نتایج نشان داد که با شناخت عوامل موثر بر میزان حق الزحمه حسابرسی، هم با مذاکره و چانه زنی بر سر آن‌ها و هم با کنترل این عوامل در داخل سازمان می‌توان موجبات کاهش چنین هزینه‌ای را فراهم آورد و تحمل آن را آسان‌تر کرد. حسابرسان نیز با دانستن این عوامل می‌توانند خدمات خود را به شکلی مناسب قیمت‌گذاری کنند واحد حسابرسی داخلی می‌تواند از راه تمرکز بر طیفی از فعالیت‌ها به چندین ذینفع به طور بالقوه ارزش ارائه کند. با وجود اهمیت حسابرسی داخلی، اطلاعات کمی درباره اثربخشی یا فقدان آن وجود دارد. تحقیقات دانشگاهی گوناگونی اثربخشی حسابرسی داخلی را به عنوان یک «جعبه سیاه» بررسی نشده شرح داده‌اند اثربخشی حسابرسی داخلی یک عنوان پیچیده است که اکنون باید از دیدگاه دانشگاهی به طور کامل توسعه یابد. واحد حسابرسی داخلی سنتی از داخل سازمان به وجود آمده و از گروه‌های تخصصی

حسابداری درون سازمانی تشکیل شده است مارکس و تیلور (۲۰۰۹) بحث می کنند که با توجه به نظارت نهادهای حرفه ای گوناگون مثل مؤسسه حسابرسان داخلی و مؤسسه حسابرسان خبره و انجمن حسابرسی و کنترل سیستم های اطلاعات، آیا واحد حسابرسی داخلی بیش از یک حرفه را شامل می شود یا خیر. وضعیت حرفه ای مؤسسه حسابرسان داخلی بسیار تحت تاثیر چارچوب های حسابداری خبره قرار می گیرد (ون پرسن ، ۲۰۰۵). رابطه ای مثبت را بین استفاده از حسابرسی داخلی و حق الزحمه حسابرسی مستقل می یابیم که از این اثر مکمل در جایی پشتیبانی می کند که کنترل های داخلی بهتر، حق الزحمه حسابرسی را از راه افزایش تقاضا برای حیطه کار حسابرسی مستقل افزایش می دهند. بنابراین، بررسی نقش واحد حسابرسی داخلی در فرآیند گزارشگری مالی و پویایی رابطه واحدهای حسابرسی داخلی با حسابرس مستقل که متعهد است در طی فرآیند گزارشگری مالی به طور ویژه تضمین ارائه کند، با ارزش است. حسابرسان داخلی در یک شرکت هم چنین، مسئول انجام بازرسی ها و ارزیابی های کارایی و اثربخشی عملیات شرکت، ارزیابی اجرای کنترل داخلی و مدیریت ریسک مطابق با سیاست های شرکت و ارائه توصیه هایی برای بهبود فعالیت های مورد حسابرسی هستند. به طوری که وجود حسابرسان داخلی در یک شرکت می تواند به حسابرسان مستقل در جمع آوری شواهد حسابرسی مورد نیاز حسابرسان مستقل در انجام حسابرسی کمک کند و تا قبل از تبدیل شدن به یافته های حسابرس مستقل با حضور حسابرس داخلی بتوان انواع خطاها و تقلب ها را کمینه کرد، بنابراین، حق الزحمه موسسه حسابرسی گزارش حسابرس تاثیرگذار است. نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط زیرک و ورجمیان (۱۴۰۲)، قربانی و همکاران (۱۳۹۸)، جابری و شهری (۱۳۹۷) و وجوده ها و عقلب (۲۰۲۴) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی دوم: تخصص حسابرس در صنعت بر گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.

بر اساس نتایج آرایه شده سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر تخصص حسابرس در صنعت کوچکتر از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۰) و ضریب آن مثبت و معنی دار میباشد (۰,۰۱۹) بنابراین می توان گفت بین تخصص حسابرس در صنعت و گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی دوم در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می شود.

گزارش حسابرسان، محصول نهایی فرایند حسابرسی است. نقش حسابرسان برای ارائه تضمین کافی و مناسب برای کنترل مباحث اقتصادی شرکت ها در حال حاضر تکامل یافته است. البته، ناگفته نماند که مسئولیت حصول اطمینان از کفایت کنترل های داخلی شرکت ها توسط مدیریت هنوز در جای خود استوار است. از طرفی حسابرسی از ارکان اساسی فرآیند پاسخ گویی است، زیرا پاسخ گویی مستلزم وجود اطلاعات معتبر و قابل اتکاست و قابلیت اتکای اطلاعات، مستلزم بررسی آن ها به دست شخصی مستقل از تهیه کننده اطلاعات است. این امر مهم از راه فرآیند حسابرسی صورت می گیرد که در فرآیند پاسخ گویی، حسابرسی با اظهارنظر مربوط از راه تعیین اعتبار اطلاعات، ارزش افزوده ایجاد می کند. بدین صورت، یک پل ارتباطی بین یافته های حسابرسان با افراد خارج و داخل شرکت به صورت اظهارنظر حسابرسی به وجود می آید که نقش مهمی در هشدار به استفاده کنندگان از صورت های مالی نسبت به شناخت مشکلات پیش روی شرکت ایفا می کند و اگر شرکت دارای هرگونه ایراد و تحریفی باشد، موسسه حسابرسی به سهولت از آن نخواهد گذشت و بر روی اظهارنظر حسابرسی تأثیرگذار خواهد بود ارائه به موقع گزارش حسابرسی در حسابداری مالی با توجه به، حساسیت به موقع بودن اطلاعات انتشار یافته، نظر دانشگاهیان و پژوهشگران را به خود جلب کرده است. انتشار به موقع اطلاعات حسابداری مالی ممکن است بر سطح عدم اطمینان در تصمیم گیری تأثیر گذارد. بنابراین، رفتار بازار تحت تأثیر اطلاعات حسابداری انتشار یافته است. تخصص حسابرس در صنعت به سبب تکنولوژی بهتر حسابرسی، کاهش هزینه های ناشی از مقیاس های اقتصادی و داشتن دانش بیشتر در آن صنعت باعث افزایش کیفیت حسابرسی می شود. به علاوه در صنعت هایی که قوانین و مقررات سنگین وجود دارد، حضور حسابرسی متخصص می تواند باعث افزایش رعایت قوانین خاص صنعت و یا الزامات گزارشگری توسط شرکت ها و مشتریان گردد تخصص حسابرس

در صنعت باعث افزایش کیفیت حسابرسی می‌شود. از این‌رو، می‌توان استدلال کرد که در درون چارچوب کیفیت، تخصص حسابرسان در صنعت بهتر می‌تواند بیانگر یا انتقال‌دهنده کیفیت حسابرسی باشد و در نتیجه منجر به افزایش سرعت گزارش حسابرسی و به عبارتی منجر به ارائه گزارش به‌موقع می‌شود. نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط زیرک و ورهیمیان (۱۴۰۲)، قربانی و همکاران (۱۳۹۸)، جابری و شهری (۱۳۹۷) و وجوده‌ها و عقلب (۲۰۲۴) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی سوم: اندازه موسسه حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد

بر اساس نتایج آرایه شده سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر اندازه موسسه حسابرسی از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۰) و ضریب آن مثبت و معنی دار می‌باشد (۰,۰۴۱). بنابراین می‌توان گفت بین اندازه موسسه حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی سوم در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

موسسه حسابرسی بزرگ از لحاظ اندازه، باعث افزایش سطح کیفیت حسابرسی شرکت می‌شوند. مؤسسات حسابرسی بزرگ تر، خدمات حسابرسی را با کیفیت بالاتری ارائه می‌کنند زیرا علاقه‌مندند شهرت بهتری در بازار کار بدست آورند و از آنجا که تعداد صاحب‌کارانشان زیاد است، نگران از دست دادن آنها نیستند اگر شرکت‌ها توسط مؤسسات حسابرسی بزرگ مورد حسابرسی قرار گیرند، تأخیر کم‌تری در ارائه گزارش حسابرسی خواهند داشت زیرا این مؤسسات معمولاً نیروهای حرفه‌ای و با تجربه حسابرسی بالا استفاده می‌کنند که به علت تجربه حرفه‌ای، با بیش‌تر سیستم‌های مالی مورد استفاده شرکت‌ها آشنایی داشته و مدت زمان کم‌تری برای شناسایی سیستم‌های مالی مشتریان خود صرف کرده و پیچیدگی سیستم‌های پردازش اطلاعات، منجر به تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی نخواهد شد. نتایج حاصل از مطالعاتی که به بررسی تعیین به‌موقع بودن گزارش حسابرسی در هر دو بخش عمومی و خصوصی پرداختند نشان داد که اندازه حسابرس می‌تواند به‌موقع بودن گزارش حسابرس را بهبود بخشد. نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط زیرک و ورهیمیان (۱۴۰۲)، قربانی و همکاران (۱۳۹۸)، جابری و شهری (۱۳۹۷) و وجوده‌ها و عقلب (۲۰۲۴) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی چهارم: استقلال کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیری معنادار دارد.

بر اساس نتایج آرایه شده سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر استقلال کمیته حسابرسی از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۰) و ضریب آن مثبت و معنی دار می‌باشد (۰,۰۵۲). بنابراین می‌توان گفت بین استقلال کمیته حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی چهارم در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

نتایج برآورد مدل نشان می‌دهد که متغیر مستقل بودن کمیته‌های حسابرسی تأثیری مثبت و معنی‌دار بر به موقع بودن گزارش‌های حسابرسی دارد و نشانگر این است که هر چه مستقل بودن کمیته‌های حسابرسی بیش‌تر شود موجب بهبود در به موقع بودن گزارش‌های حسابرسی دارد استقلال اعضا به طور گسترده‌ای به عنوان پیش شرط لازم برای کارایی و کیفیت نظارت بر مدیران اجرایی مورد توجه قرار گرفته است کمیته حسابرسی جهت انجام نقش نظارتی‌اش و هم‌چنین، حفاظت از منافع سهامداران باید مستقل از مدیریت سازمان عمل کند. استدلال شده است اگر اعضای کمیته حسابرسی، مستقل از مدیران و مالکان سازمان باشند، قادر خواهند بود مدیران را از دستکاری نتایج مالی منع کنند و رفتارهای فرصت طلبانه آنها را کاهش دهند کمیته حسابرسی که استقلال بیش‌تری داشته باشد، توانایی بیش‌تری برای کاهش مشکلات کلیدی مربوط به گزارش حسابرسی دارد گزارش حسابرسی یک پیام کتبی است که محور حسابرسی مالی است. این پیام شامل اطلاعات حسابرسی و نظر حسابرس مستقل است نقش ارتباطی گزارش حسابرسی می‌تواند سطح اطلاعات نامتقارن بین تهیه‌کنندگان گزارش

حسابرسی و خوانندگان صورت‌های مالی حسابرسی شده را کمینه کند. عملکرد گزارش‌های حسابرسی بر اساس چندین ویژگی از جمله قابل فهم بودن و قابلیت خوانایی است. خوانایی یک ویژگی اساسی در کیفیت اطلاعات حسابرسی است. هنگامی که گزارش‌های حسابرسی خوانا نیستند، پاسخگویی به نیازهای استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، ناقص خواهد بود. نتایج پژوهش با مطالعات صورت گرفته توسط صالحی و ایمانی (۱۴۰۰)، صادقی (۱۳۹۹)، موسی زاده و شمس الدینی (۱۳۹۸)، جوده ها و عقلم (۲۰۲۴) و بات واش و همکاران، (۲۰۱۹) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی پنجم: تخصص مالی کمیته حسابرسی بر گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیری معنادار دارد.

بر اساس نتایج ارایه شده سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر تخصص مالی کمیته حسابرسی از ۰,۰۵ بوده (۰,۰۰۰) و ضریب آن مثبت و معنی دار می‌باشد (۰,۰۲۵) بنابراین، می‌توان گفت بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی پنجم در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود.

نتایج برآورد مدل نشان می‌دهد که متغیر تخصص مالی کمیته حسابرسی تاثیری مثبت و معنی‌دار بر به موقع بودن گزارش‌های حسابرسی دارد و نشانگر این است که هر چه وجود تخصص مالی کمیته‌های حسابرسی بیش‌تر شود موجب بهبود در به موقع بودن گزارش‌های حسابرسی دارد. بنابراین، وجود تخصص مالی کمیته‌های حسابرسی، بر به موقع بودن گزارش‌های حسابرسی تاثیر دارد افزایش اعضا دارای مدرک دانشگاهی یا مدرک حرفه‌ای داخلی یا معتبر بین‌المللی در امور حسابداری، حسابرسی، مدیریت مالی، اقتصادی، سایر رشته‌های مدیریت با گرایش مالی یا اقتصادی، گزارش‌ها به موقع انتشار می‌یابد که نشان از تسلط آنها بر رویه‌های حسابرسی دارد. این نتیجه مطابق تئوری نمایندگی و وابستگی به منابع است که بیانگر نقش کنترلی بیش‌تر این افراد و قدرت بیش‌تر تصمیم‌گیری آنها است. این نتیجه هم‌راستا با پژوهش سلطانان و همکاران (۲۰۲۱) و در تضاد با یافته‌های نهال و همکاران (۲۰۲۱) است.

محدودیت‌های پژوهش

۱. نتایج این پژوهش با استفاده از داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده است و کلیه شرکت‌ها را مورد بررسی قرار نداده است، لذا، در تعمیم نتایج حاصل از پژوهش به کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، باید احتیاط لازم به عمل آید.
۲. ناقص بودن اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی برخی از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس، به دلایلی نظیر مخدوش بودن فایل‌های موجود آنها و در نتیجه حذف آنها از جامعه آماری مورد بررسی.
۳. عدم استفاده از اطلاعات شرکت‌های غیر بورسی به دلیل عدم امکان دسترسی به آنها.
۴. داده‌های استخراج شده از صورت‌های مالی شرکت‌ها، از بابت تورم تعدیل نشده است. در صورت تعدیل.
۵. اطلاعات مذکور، ممکن است نتایج متفاوتی از نتایج فعلی حاصل شود.
۶. با توجه به اینکه قلمرو زمانی پژوهش، سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ بوده است، باید در تعمیم نتایج به دوره‌های قبل و بعد از آن، جنبه احتیاط رعایت شود.

ابراهیمی کردلر، علی. (۱۳۸۶). نظام راهبری شرکت و نقش سهامداران نهادی در آن. دانش و پژوهش حسابداری، سال سوم، شماره ۸.

68

دارابی، رویا، و اجتهادی، سحر. (۱۳۹۴). "بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". حسابرسی: نظریه و عمل، شماره ۳، ۷۳-۹۰.

دانشی، یعقوب، و اسماعیل زاده، علی. (۱۴۰۱). تأثیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۴)، ۲۰۷-۲۳۲.

رازدار، م.، موسوی شیر، س. م.، و بنائی مقدم، م. (۱۴۰۱). نقش سهامداران نهادی در رابطه بین پذیرش کمیته حسابرسی و ارزش شرکت. فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۶(۲۱)، ۱۳۴۹-۱۳۶۷.

رحمانی، علی، و امینی، زهرا. (۱۳۹۰). استانداردهای حسابداری و کیفیت اطلاعات حسابداری. نهمین همایش سراسری ایران، زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان، صص ۹۶-۱۰۸.

- Abbott, J.L., Parker, S., & Peters, G.F. (2000). The Effects of Audit Committee Activity and Independence on Corporate Fraud. *Managerial Finance*, 26 (26), 55-67.
- Abdolmohammadi, M., Simnett, R., Thibodeau, J. C., & Wright, A. M. (2006), "Sell-Side Analyst's Reports and the Current External Reporting Model", *Accounting Horizons* 20, 4, 375-389.
- Adili, M., Khodamipour, A., & Pourheidari, O. (2018). The effect of audit team norms on auditor objectivity. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 22(3), 1-8
- Albring, S., Robinson, D., & Robinson, M. (2014). "Audit Committee Financial Expertise, Corporate Governance, and the Voluntary Switch from Auditor-provided to Non-auditorprovided Tax Services", *Advances in Accounting*, 30(1), PP.81-94. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2013.12.007>
- Alleyne, P., Hudaib, A M., & Haniffa, R. (2013). A Model of Whistleblowing Intentions among External Auditors. *Accounting & Finance Association of Australia and New Zealand conference Auditing Practices Board (APB)*. (2011). Integrity, objectivity and independence. *Ethical standard* 1, 5-6
- Al-Shaer, H aly., S. and Steven, T. (2017). Audit committees and financial reporting quality: evidence from UK environmental accounting disclosures, *Journal of Applied Accounting Research*, 18, 2-21. Beasley, M. S.
- Arun, Th. G., Almahrog, Y. E., & Aribi, Z. A. (2015). "Female Directors and Earnings Management: Evidence from UK Companies", *International Review of Financial Analysis*, 39, PP. 137-146.
- Badolato, P. G., Donelson, D. C., & Ege, M. (2014). "Audit Committee Financial Expertise and Earnings Management: The Role of Status", *J. Account. Econ.* 58, PP. 208-230.
- Badolato, P. G., Donelson, D. C., & Ege, M. (2014). Audit committee financial expertise and earnings management: The role of status, *Journal of Accounting and Economics*, 58(2-3), 208-230.
- Bajra, Ujkan, Cadez, Simon. (2017). Audit committees and financial reporting quality: The 8th EU Company Law Directive perspective. *Economic Systems*.
- Barth, M. E., Cram, D., & Nelson, K. (2001). "Accruals and the Prediction of Future Cash Flows", *the Accounting Review* 76, 25-58.
- Baxter, P., & Cotter, J. (2009). Audit committees and earnings quality, *Accounting and Finance*, Vol. 49
- Baxter, P., & Cotter, J. (2009). Audit committees and earnings quality, *Accounting and Finance*, Vol. 49
- Beasley, M.S. (1996). An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud. *The Accounting Review*, 71 (4), 443-465.
- Bédard, J., & Gendron, Y. (2010). "Strengthening the Financial Reporting System: Can Audit Committees Deliver?", *Int. J. Audit.* 14, PP. 174-210.
- Bédard, J., & Géndron, Y. (2010). Strengthening the financial reporting system: Can audit committees deliver?, *International Journal of Auditing*, Vol. 14 No. 2, pp. 174-210.
- Biddle, G., Gilles, H., & Verdi, R. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency?. *Journal of Accounting and Economics*, Volume 48.
- Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit Committees. (1999). "Report and Recommendations of the Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit Committees", New York: New York Stock Exchange and the National Association of Securities Dealers
- Bomi Song, Heesun Chung, Bum-Joon Kim, Catherine Heyjung Sonu, (2023). Do business trainings for audit committees matter in organizations? Focusing on earnings management, *Finance Research Letters*, Volume 51, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103423>.
- Brennan, N., & Kirwan. C. (2015). Audit committees: practices, practitioners and praxis of governance. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 28, 466 – 493.
- Cadbury Committee. (1992). Report of the Committee of the Financial Aspects of Corporate Governance. London Gee.

- Carcello, J., & Neal, T. (2003). Audit committee characteristics and auditor dismissals following 'new' going-concern reports, *The Accounting Review*, 78(1), pp. 95-117.
- Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, A., & Neal, T. L., (2006), "Audit Committee Financial Expertise", *Competing Corporate Governance Mechanisms, and Earnings Management* (February 2006). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=887512> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.887512>.
- Carcello, j., Hollingsworth, C, & Neal, T., (2007). "Audit Committee Financial Experts: A Closer Look Using Firm Designations", *Accounting Horizons*, vol. 20: 351-373.
- Castello, A., & Wittenberg-Moerman, R. (2011), "The Impact of Financial Reporting Quality on Debt Contracting: Evidence from Internal Control Weakness Report", *Journal of Accounting Research*, 49, PP. 97-136.
- Cohen, A. D. (2004), "Financial Reporting Quality Choice: Determinants and Consequences", A Dissertation, Northwestern University
- Cohen, J., Hayes, C., Krishnamoorthy, G., Monroe, G., & Wright, A. (2013). the effectiveness of SOX regulation: An interview study of directors. *Behavioral Research in Accounting*: 61-89.
- COSO (1987). *The Report of the National Commission on Fraudulent Financial Reporting*, ("The Treadway Report"), USA: The Committee of Sponsoring Organizations (COSO).
- Crisan, A and Fulop, M. (2015). The role of the audit committee in corporate governance case study for a sample of companies listed on BSE and the London Stock Exchange FTSE 100, *Procedia Economics and Finance*, 15, 1033 -1041.
- Dan S. Dhaliwal, Vic Naiker, Farshid Navissi. (2013), "The Association between Accruals Quality and the Characteristics of Accounting Experts and Mix of Expertise on Audit Committees", *Contemporary Accounting Research* 27(3), DOI:10.2139/ssrn. 1548766.
- Davidson, W. N., Xie, B., & Xu, W. (2004), "Market Reaction to Voluntary Announcements of Audit Committee Appointments: The Effect of Financial Expertise", *J. Account. Public Policy*, 23(4), PP. 279-293.
- DeZoort, F. T. (1998), "An Analysis of Experience Effects on Audit Committee Members' Oversight".
- DeZoort, F. T., Hermanson, D. R., Archambeault, D. S., and Reed, S. A. (2002). Audit committee effectiveness: A synthesis of the empirical audit committee literature, *Journal of Accounting Literature*, Vol. 21, pp. 38-75.
- Dhaliwal, D., Naiker, V., & Navissi, F. (2010). the association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees, *Contemp.*
- Draeger, M., Lawson, B., & Schmidt, J. J. (2021). "Does Audit Committee Reporting Need to be Improved? Evidence from a Large-scale Textual Analysis". Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3118408>.
- judgments', *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 23, No. 1, PP. 1-21.
- Fariha, R., Hossain, M.M., & Ghosh, R. (2022). "Board characteristics, audit committee attributes and firm performance: empirical evidence from emerging economy", *Asian Journal of Accounting Research*, Vol. 7 No. 1, pp. 84-96. <https://doi.org/10.1108/AJAR-11-2020-0115>
- FASB, (1978), "Objectives of Financial Reporting by Business Enterprise", *Statement of Financial Accounting Concepts* No. 1.
- Gaio, C., & Raposo, C. (2011). "Earnings Quality and Firm Valuation: International Evidence", *Accounting and Finance*, Vol. 51, 467-499
- General Accounting Office (GAO) (1991), "Audit Committees: Legislation Needed to Strengthen Bank Oversight", Washington, DC: GAO
- Gillan, S.G., & Starks L.T. (2003). Corporate Governance, Corporate Ownership, and the Role of Institutional Investors: A Global Perspectives. *Journal of Applied Finance*. 13(2): PP.4-22
- Graham, R. J., Harvey, C. R., & Rajgopal, S. (2005), "The Economic Implications of Corporate Financial Reporting", *Journal of Accounting & Economics* 40, 3-73.
- Hagerman, L. R., & Zmijewski, E. M. (1979), "Some Economic Determinants of Accounting Policy Choice", *Journal of Accounting & Economics* 1, 141 - 161.
- Hagerman, L. R., & Zmijewski, E. M. (1979), "Some Economic Determinants of Accounting Policy Choice", *Journal of Accounting & Economics* 1, 141 - 161.
- Hardies, K., Breesch, D., & Branson, J. (2011). Male and female auditors' overconfidence. *Managerial Auditing Journal* 27 (1): 105-118
- Hoitash, R., & Bedard, J. C. (2009). "Corporate Governance and Internal Control over Financial Reporting: A Comparison of Regulatory Regimes".
- IASCF, (2007). "A Guide through International Financial Reporting Standards", IASCF Publication Department, United Kingdom, London
- Jinga, C. (2009). *Financial audit*, Ed. ASE, Bucuresti.

Johnson, J.L., Daily, C.M., & Ellstrand, E.E. (1996). "Board of Directors: A Review and Research Agenda", *Journal of Management*, 22, pp.409-438

Investigating the Impact of Independent Auditor and Audit Committee Characteristics on Audit Reports in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange

Fereshteh Moridi^{1*}, Dariyoush Jamshidi²

Article Info	Abstract
Article type: Research Article	The aim of the present study is to investigate the effect of the characteristics of the independent auditor and the audit committee on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. This study is a library and causal-analytical study and is based on panel data analysis. The statistical population of companies listed on the Tehran Stock Exchange was 105 companies selected from the companies listed on the Tehran Stock Exchange during the years 1392 to 1402. In this study, data were extracted from the new Rahavard software and summarized, classified and variables were calculated using Excel software and finally hypotheses were tested using the Eviews software using a multivariate regression model using the mixed data method at a confidence level of 0.95. Data analysis was performed using the research hypothesis test of multivariate panel linear regression statistical analysis. The results of the study showed that the characteristics of the independent auditor have a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The audit committee fee has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The audit firm's fee has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The auditor's industry expertise has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The size of the audit firm has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The independence of the audit committee has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The financial expertise of the audit committee has a significant effect on the audit report in companies listed on the Tehran Stock Exchange.
Keywords	Independent auditor characteristics, audit report, companies listed on the Tehran Stock Exchange

Publisher: Islamic Azad University Qods Branch

Corresponding Author: Fereshteh moridi

Email: fereshte.moridi80@gmail.com

1. Department of accounting, Shi.c., Islamic azad university, shiraz,Iran (Corresponding Author)

2. Department of Management, Shi.C., Islamic Azad University, Shiraz, Iran

